

Kérdeznek az iskolák — válaszol a minisztérium

Az idei tanévben számos új, központi intézkedés látható napvilágot, melynek végrehajtása szűkeket, pedagógusokat, diákokat egyaránt közvetlenül érint. A Művelődésügyi Minisztérium munkatársai tájékoztattak a végrehajtás eddigi menetéről, s válaszoltak a sokakat érdeklő kérdésekre, amelyek az új intézkedések nyomán merültek fel.

— Az általános iskolai rendtartásban szerepel: a tanulót osztályozó vizsgára kell utasítani, ha a második félévi mulasztásainak száma az 50 napot eléri. Az első félévben akármennyit mulaszthat?

— Ha a diák az első félévben annyit mulaszt, hogy ezért nem osztályozható, félévkor nem kap érdemjegyet. Szorgalmas munkával ezt a mulasztást a második félévben pótolhatja, s nem kényszerül osztályozó vizsgára vagy ismétlésre. A második félévi mulasztás az idő rövidsége miatt nehezebben pótolható, ezért kell eljárni a rendtartás előírásai szerint: a tanulót osztályozó vizsgára kell utasítani, ha a második félévi mulasztásainak száma az ötven napot eléri. Ha azonban az igazolatlan mulasztó diák hiányosságait a szorgalmi időben pótolni tudta, az igazgató felmentést adhat az osztályozó vizsga kötelezettsége alól. Ha a tanuló az első félévben is, és a második félévben is sokat mulaszt, akkor a nevelő testület a rendtartásban foglaltak szerint határoz.

— Hogyan kell értelmezni a tanítás nélküli munkanapokra vonatkozó előírásokat?

— A tanítás nélküli munkanap: a nem tanítással töltött, de az oktató-nevelő munkával szorosan összefüggő — tanulóknak és pedagógusoknak is kötelező — foglalkozás. Az általános iskolákban tanévenként négy nap az iskolaigazgató által, egy nap az úttörőcsapat kijelölése alapján, egy nap a pedagógusok továbbképzésére vehető igénybe.

— Mikor jelenik meg a rendtartás a dolgozók általános iskolái, az általános iskolai diákokéknak, és a gyógypedagógiai intézmények számára?

— Ezek a rendtartások 1974. július végére az intézmények, illetve a pedagógusok rendelkezésére állnak.

— A napközis elhelyezés jogfolytonossággal megújul-e, vagy minden tanévben újra kell a helyeket elosztani?

— A napközire jogosító igazolásokat félévenként meg kell újítani, tehát a jogosultságot is újból felül kell bírálani.

— Az Elnöki Tanács módosította a szakközépiskolák képzési célját. Hogyan szereshetnek szakmunkás-képzést a jelenlegi rendszerben működő ipari és mezőgazdasági szakközépiskolák tanulói?

— A jelenlegi rendszerben működő ipari és mezőgazdasági szakközépiskolák diákjai elértégségi bizonyítványuk alapján meghatározott munkaköröket tölthetnek be, ezen belül a tanult szakiránynak megfelelő szakmákban szak-

munkásként is foglalkozhatnak. Elhelyezkedésük és üzemi fogadatusuk megkönnyítésére a minisztérium hozzáfogott a szükséges szabályozás, illetve tartalmi módosítások előkészítéséhez. — Az a cél, hogy elértégségi vizsgával egyidejűen, illetve annak keretében egy meghatározott szakmában szakmunkás-bizonyítványt is szerezhessenek. Ezt a kérdést a Művelődésügyi és a Munkaügyi Minisztérium együttes utasítása várhatóan a jövő év elején rendezti. A jelenleg első, második és harmadik osztályosok számára az érvényben levő szakosítási rendszerben az elértégségi vizsgával együtt adják meg az önkéntes szakmunkásvizsga lehetőségét. A mostani negyedik osztályosok pedig egy év üzemi gyakorlat után tehetnek szakmunkásvizsgát. A szakmunkás-képzés meg-szerzése érdekében egyes szakokon módosítják a gyakorlati képzés belső arányait. Módosítják a szakközépiskolai vizsgaszabályzatot is.

— A Központi Bizottság elmúlt évi, júniusi határozata értelmében hogyan alakul a dolgozók szakközépiskolája?

— A határozat alapvető feladatként jelölte meg a munkások művelődését, továbbképzését, a munka melletti tanulás jobb feltételeinek megteremtését. Ennek érdekében kívánják életre hívni a „szakmunkások középiskoláját”, hogy a szakmunkásképzőt befejező dolgozók minél többen megszerzhessék a középszintű végzettséget, és elértégségi-hessenek függetlenül a szakmunkás-képzés megszerzésének módjától. 1974. szeptember 1-én — a jelenleg rendelkezésre álló tankönyvek alapján — megnyitják a tanulás lehetőségét azok számára, akik nem az úgyszemint „B tagozatú” szakmunkásképző iskolában szerztek szakmunkás-bizonyítványt. (A „B tagozaton” végzők számára a tagozat megszűnéséig átmenetileg fenntartják a dolgozók két-éves szakközépiskoláját.) Az 1977-78. tanévtől kezdve — már új tankönyvekkel — általánossá teszik a szakmunkások számára ezt az iskolát. Az 1974. szeptemberi indításról, legkésőbb 1974. első negyedében tájékoztatják a művelődésügyi osztályokat, illetve az érdeklő iskolákat. (MTI)

Befejeződött a szocialista országok irodalmi folyóiratai főszerkesztőinek tanácskozása

Véget ért a szocialista országok irodalmi folyóiratai főszerkesztőinek tanácskozása. A többnapos eszmeesere eredményeiről, tapasztalatairól Darvas József, Kossuth-díjas író, a Magyar Írók Szövetségének elnöke nyilatkozott.

— A budapesti tanácskozás eredményesen zárult. Ez nemcsak a rendező „házigazdák”, a mi véleményünk, így értékelték a részt vevő delegációk is. Egyöntetű volt a vélemény, e folyóiratok rendkívül fontos szerepet töltenek be az egyes irodalmak fejlődésében. Legérzékenyebben tükrözik az irodalom fejlődésének új folyamatait, de egyben leghatékonyabban befolyásolhatják a fejlődést. Ugyanakkor a szocialista irodalmak köles-nős megismerésének, a közös problémák megvitatásának is a legfontosabb fórumai.

— A budapesti tanácskozásnak különös fontosságot adott az, hogy olyan időben zajlott, amikor a békes egymás mellett élés, a két társadalmi rendszer közötti ideológiai harc sok szempontból új megközelítésket tesz szükségessé. Fontos törekvés, hogy a kor által felvetett új problémákra az eddigieknél még határozottabb és elmélyültebb, korszerű, marxista válaszokat adjunk. A szocialista irodalmi folyóiratok közötti együttműködésről folytatott vitában sok felszólalás hangzott el erről. Gazdag érveléssel exponálta ezt a kérdést Pándi Pál előadása. Miklós Pál bevezető előadása a tu-

dományos-technikai forradalom és az irodalom kérdéseiről szintén rendkívül gazdag és sokoldalú vitát eredményezett, elhangzottak olyan javaslatok is, hogy ezt a vitát — de más közös érdeklő vitákat is — a folyóiratokban kellene folytatni. A résztvevők közös nyilatkozatban tiltakoztak a chilei ellenforradalmi terror ellen. A nyilatkozatot a bolgár, a csehszlovák a lengyel, a mongol, az NDK-beli, a szovjet és a magyar delegáció írta alá — fejezte be nyilatkozatát Darvas József.

— A napközire jogosító igazolásokat félévenként meg kell újítani, tehát a jogosultságot is újból felül kell bírálani.

— Az Elnöki Tanács módosította a szakközépiskolák képzési célját. Hogyan szereshetnek szakmunkás-képzést a jelenlegi rendszerben működő ipari és mezőgazdasági szakközépiskolák tanulói?

— A jelenlegi rendszerben működő ipari és mezőgazdasági szakközépiskolák diákjai elértégségi bizonyítványuk alapján meghatározott munkaköröket tölthetnek be, ezen belül a tanult szakiránynak megfelelő szakmákban szak-

Holnap és csütörtökön

A Vahtangov Színház bemutatói

Vasárnap tartotta búcsú-előadását Budapesten, a világhírű moszkvai Allami Akadémiai Vahtangov Színház. Holnap, szerdán már Szegeden lépnek közönség elé a szovjet művészek Pogogyin: *A puskás ember* című drámájával. Csütörtökön az olasz Carlo Gozzi: *Turandot hercegnőjét* viszik színre.

Az együttes névadójának, Jevgenyij Vahtangovnak utolsó rendezése volt a Turandot hercegnő, 1922-ben mutatták be. A produkciót Ruben Szimonov, Vahtangov tanítványa újította fel 1960-ban, s a mű változatlan sikerrel 1575 alkalommal került színre, meghódítva a Szovjetunió és Európa számos városának nézőit. Ru-

ben Szimonov művészi munkássága éppúgy elválaszthatatlan a színházról, mint Vahtangové. Ő idézte fel Lenin alakját először a színpadon, 1937-ben, Pogogyin: *A puskás ember* című drámájában, amikor is Lenin szerepét Borisz Sosukin alakította. Ruben Szimonov fia, Jevgenyij Szimonov Lenin születésének századik évfordulóján újította fel *A puskás ember*t, értelmezése nem elsősorban a történelmi tények illusztrálására törekedett, hanem annak igazolására, hogy az események milyen hatást gyakoroltak korrunkra. Lenin szerepét Mihail Uljanov, az ismert színész és filmszínész alakította, Szegeden is őt láthatja a közönség. A Vahtangov

Színház 1923 óta számos európai országban vendégszerepelt: Svédországban, NSZK-ban, Lengyelországban, Csehszlovákiában, Bulgáriában, Romániában, a Német Demokratikus Köztársaságban, Jugoszláviában, Görögországban, fellépett a zürichi, bécsi, velencei fesztiválon, és két ízben szerepelt a párizsi Nemzetek Színházában. Magyarországra, Szegedre is első ízben utaznak a szovjet színművészek. A szerdai és csütörtöki bemutatók este 7 órakor kezdődnek a színházban, ahol természetesen tolmácsberendezések igényelhetők. Ezért is kéri a közönséget, valamilyen korábban induljanak színházba a torlódások elkerülése miatt.

Múlt és jelen

Képernyő

VERS ÉS DAL. Két régen várt, rendkívüli jelentőségű sorozat indult a héten. Talán nem kell részletesen indokolni, miért örülünk jobban a *Korok, versek* és a *Dudoló* című sorozatoknak, mint mondjuk a mostanában erősen megszaporodott játékos vetélkedőknek. Az előbbieket nem egy-két nyertesnek szereznek kétes örömeiket, hanem minden nézőjük nyer. Nem vásárlási utalvány, külföldi utazás, vagy giccses apróságok a nyermények, hanem tudástöbblet, az értelem- és érzélemvilág gazdagodása. De mivel nincs nagyobb vonzerő a játékoságnál, ezekben a sorozatokban is — helyesen — játszani engedik a nézőt. *Ilyés Gyula: A költő felel* című versével 55 percben foglalkoztak egyetemisták dr. Szabolcsi Miklós irányításával és Latinovits Zoltán közreműködésével. Legjobb irodalomsemináriumi emlékeinket is felidéztek, de gondolatokat ébresztettek és versszeretetre tanítottak mindenkit, azt is, aki sohasem lehetett hasonló jellegű iskolai órák résztvevője. Valahol ugyanez történt Bar-

Liebmann Béla felvétele

Budai Sándor, a népművészet mestere

talus Ilona „enekoráján”, amelyen a minimális zenei képzettségű néző is Bach-műzsikát tanulhatott — dúdolni.

NEPMŰVÉSZETI tárgyú filmek adtak — az előbbieken kívül — sok érdekességet, szépséget. Itt, Szegeden és környékén különösen sokunk által ismert és megbecsült itterakészítő, a népművészet mestere, Budai Sándor volt a főszereplője a lírai hangvételű kisfilmeknek, amelyet szombatnapon láthatunk. Amellett, hogy a nagy hagyományokkal rendelkező népi hangszer készítésének titkaiba jó íző, érő szavakkal avatott be bennünket a mester, megragadó egyszerűséggel és természetességgel a hagyományörzés mai formáira és lehetőségeire is rámutatott — saját példát adó tevékenységének ismertetésével. A sándorfalvi citerazenekarnak és vezetőjének manapság már országos híre van, a citerák pedig a világ távoli tájaira is eljutottak. Csak örömmel üdvözölhetjük a Budai Sándor iránti tiszteletadásunkat, megbecsülésünket kifejező filmet a képernyőn. Akár az új népzenei versenyt, az *Arany Páva*t. Az emlékezős sikerű *Röpülj páva* az ország nyilvánossága előtti bemutatkozására teremtett lehetőséget eldugott falvak népi énekmondóinak. A magyar népzene örökösei most nemzetközi „mezőnyben” csillogtatják majd tehetségüket, reprezentálják nemzeti kincsünket.

FORRADALMAK korát idéző képek, dokumentumok elevenedtek meg *Szántó Erika* összeállításában, amelynek történelmi hűséget kifejező, de egyúttal jelképes értelmű címet adtak: *Pesti tavaszok*. Olyan újszerű tartalmakat hordozó visszatekintést sikerült bemutatni a centenáriumi ünneplő főváros életének fordulópontjairól, amely óhatatlanul indítja a nézőt. A főszerepet ugyanis a korabeli sajtó és dokumentumanyagok játszották az összeállításban, ezek a legközvetlenebbül képesek szólni az események részleteiről, az emberről. A város arcát a benne élők viselkedése, cselekvése, mentalitása alakítja ma ugyanúgy, mint tegnap — vallotta a műsor. Mintegy felhívta figyelmünket: a következő nemzedékek hasonló módszerekkel rólunk fognak szót mondani, ha majd a mi korunk forradalmi változásait idézik. A mostani, megszokottól eltérő kompozíciójú, tartalmas összefoglalás mindenképpen szép példája patriotizmusnak, hagyományörzésnek, tiszteletadás a jobbitó szándékú harcokat vívó városalakóknak.

Darvas József: *Törökverő* című művét ismerteti a *Nyitott könyv* mai adása. Holnap, szerdán a *Párbeszéd az ideállal* című szociológiai film ígérkezik érdekesnek, csütörtökön folytatódik az *Egy hölgy arcképe* és az *Iszlám*. S. E.

A pécsi filmszemle díjai

A VII. magyar játékfilmszemle fődíját Zolnay Pál *Fotográfia* című filmje nyerte el, a legjobb rendezői díjat Bacsó Péter kapta a *Harmadik nekifutás* című filmjéért. A legjobb operatőri munkaért Kende Jánost jutalmazta a zsűri, mindezekelőtt a *Petőfi '73* című film fényképezéséért, valamint a versenyben ugyan-csak szereplő *Utazás Jakkal* című film fényképe-

zéséért. A legjobb forgatókönyvíró díját Kovács Andrásnak ítélték a Magyar ugaron forgatókönyvéért. A legjobb női alakítás díját Draholia Andrea kapta a Magyar ugaron című filmben nyújtott játékáért. A legjobb férfialakítás díját Bencze Ferenc, a kolozsvári Magyar Színház tagja kapta, a Plusz mínusz egy nap című filmben nyújtott alakításáért.

Szüreti mulatság Forráskúton

A népi hagyományok felújítása, megőrzése, ápolása közös feladat. Forráskúton — ebben a Szeged környéki községben régóta munkálkodnak a helyi népi játékok felkutatásán, felelevenítésén. E lelkes gyűjtőmunkának köszönhető, hogy évek óta megrendezhetik azt a népi színi játékokat, mely az emberi élet állomásait, az örök megújulást dalban, táncban mondja el több alkalommal. Parsangor a „cicázással”, a „tuskóhúzással” kezdődik, s az ősi munkák befejeztével a lakodalmassal zárul.

Vasárnap kora délután az új borti köszöntötték Forráskúton. A vénasszonyok nyarára oly jellemző meleg nap-sütés is hozzájárult, hogy a falu apraja-nagyja együtt örüljön a bő termésnek. A szélrózsa minden irányából érkeztek a művelődési ház elé igyekezve, hol a helyi zenekar ténzenét adott. Ide szítek azok is, kik még délelőtt a határban vágták a fürtöket, hordták a puttonyokat, taposták a kádakban az édes bogycókat.

Három óra körül hangos énekszóval vonultak végig a falu fútóján kicsik és nagyok a szalagokkal feldíszított szőlőskertekbe. Itt a házigazdák friss musttal, borral fogadták a daloló falubelieket. Hangos, pattogó rőrszeláng mellett kezdődött meg az alku az áruért. Pap-

rika színű tenyerek verődtek össze, miközben az ősi szél pajkosan meglengette a fizetségül szánt milpengőket-billpengőket. A subába öltözött csöszök éberben ügyeltek a tőkéken itt-ott elvevte megbújó fürtőkre, melyeket fúrge gyermekkezek igyekeztek elcsenni. A fiatalok helyi népdalokat énekelve vígan táncra perdültek. Aki megéheztek, az izzó parázson szalonnát süthettek. Lassan besötétedett. A vidám társaság felkerekedett, hogy a művelődési házban folytassa tovább mulatozását. A feldíszített teremben alma, szőlő matyóbabák, játékok, apróbb csomagok, csüngtek-lógtak a mennyezetről, melyekre csöszlegények, csöszleányok vigyáztak. Tíz órakor a „főbíró” engedélyével megkezdődhetett a lopás. Minden elvihettek az ügyesek, de aki rajtavesztett, azt a bíró elé „hurcolták”, s keményen megbűnhődött.

Közben a zenekar fáradhatatlanul húzta a pattogó ritmusú talp alá valót. Ejjfelőtt a tombolán értékes nyerményeket sorsoltak ki. A főnyeremény a szüreti koszorú volt. Ekkor jutalmazták meg azt a csöszt is, aki a legtöbb „tolvaj” tetten érte.

Virradatig messzire szállt a víg nótá: igyunk a teli pohárból.

E. Zs.

Csokonai-emlékkiállítás Dabrecenben

Csokonai születésének 200. évfordulója alkalmából vasárnap kiállítást nyitottak meg Dabrecenben, az ősi református kollégiumban, ahol a költő diákeveit töltötte. A kollégium oratóriumában megtartott ünnepségen dr. Makkai László professzor méltatta a felvilágosodó nagy költőjének életét, munkásságát.